

KVFS 2011:5

FARK Frivård

Utkom från trycket den
28 mars 2011

Kriminalvårdens föreskrifter och allmänna råd om verkställighet av frivårdspåföljder

beslutade den 16 mars 2011.

Kriminalvården föreskriver följande med stöd av 6 kap. 1 och 1 a §§ förordningen (1998:642) om verkställighet av frivårdspåföljder samt 14 § förordningen (2007:1172) med instruktion för Kriminalvården och beslutar följande allmänna råd.

Föreskrifternas tillämpningsområde m.m.

1 § Dessa föreskrifter innehåller kompletterande bestämmelser till förordningen (1998:642) om verkställighet av frivårdspåföljder.

Villkorlig dom

2 § En nöjdförklaring får inte lämnas utan att domen eller ett domsbevis finns tillgängligt för den som tar emot förklaringen.

3 § Verkställighet av en föreskrift om samhällstjänst ska påbörjas så snart som möjligt efter det att domen blivit verkställbar mot den dömde.

Allmänna råd

Verkställighet av en föreskrift om samhällstjänst bör normalt påbörjas inom åtta veckor efter det att domen blivit verkställbar mot den dömde. Om den dömde inte kan nås eller inte har följt två skriftliga kallelser bör anmälan till åklagare för åtgärder enligt 27 kap. 2 a § brottsbalken ske.

Skyddstillsyn

4 § Verkställighet av en föreskrift enligt domen ska påbörjas så snart som möjligt efter det att domen blivit verkställbar mot den dömde.

KVFS 2011:5

Allmänna råd

Föreskrifter vid skyddstillsyn kan avse samhällstjänst, behandlingsplan (kontraktsvård) eller en annan särskild föreskrift om vad den dömd ska iakttas under prövotiden, t.ex. i fråga om vård och behandling.

Verkställighet av en föreskrift om samhällstjänst bör normalt påbörjas inom åtta veckor efter det att domen blivit verkställbar mot den dömd. Om den dömd inte kan nås eller inte har följt två skriftliga kallelser bör anmälan till övervakningsnämnd för åtgärder enligt 28 kap. 7-8 §§ brottbalken ske.

Samhällstjänst

Arbetsplanens innehåll

5 § Den dömd ska utföra det oavlönade arbetet på en samhällstjänstplats som Kriminalvården anvisar. Vid val av samhällstjänstplats ska den dömdes personliga förhållanden, brottslighetens karaktär och övriga omständigheter beaktas.

Allmänna råd

Om den dömd ska placeras i verksamhet som omfattar vård eller omsorg, t.ex. när verksamheten avser barn eller äldre personer, är det särskilt viktigt att beakta brottslighetens karaktär.

Den dömdes eget förslag på samhällstjänstplats kan beaktas.

6 § Den dömd ska utföra det oavlönade arbetet på sin fritid.

7 § Det oavlönade arbetet får inte bestå av arbetsuppgifter som den dömd ändå skulle ha utfört som medlem i en förening eller annan organisation.

8 § Den dömd ska utföra det oavlönade arbetet under en period som motsvarar längden på det fängelsestraff som enligt domen skulle ha dömts ut om fängelse i stället valts som påföljd. Ett arbetspass ska normalt motsvara fyra timmar.

Om det finns särskilda skäl kan perioden då samhällstjänst utförs och arbetspassens längd förkortas eller förlängas. Ett arbetspass får förlängas till högst åtta timmar.

Måltidsrast och restid inräknas inte i arbetstiden. Om arbetspasset överstiger sex timmar ska avbrott för måltid göras med minst trettio minuter.

Allmänna råd

Arbetsplanen för samhällstjänst bör upprättas för en till två månader i taget. Arbetspassens längd och frekvens bör anpassas främst till antalet utdömda timmar samt samhällstjänstplatsens behov och möjligheter. Skäl för att komprimera den period under vilken det oavlönade arbetet utförs kan finnas när en samhällstjänstplats är så belägen att tidsåtgången för resorna blir oproportionerligt lång i förhållande till arbetstiden eller om arbetet är organiserat så att det bör utföras koncentrerat.

Kontroll av verkställigheten

9 § Den dömdes närvaro vid varje arbetspass ska kontrolleras.

Anmälan om sjukdom

10 § Om den dömd på grund av sjukdom eller av annat skäl inte kan utföra arbete enligt arbetsplanen ska han eller hon anmäla det till Kriminalvården och samhällstjänstplatsen innan arbetspasset börjar.

Allmänna råd

Sjukdom kan i vissa fall föranleda att arbetsuppgifterna behöver anpassas till den dömdes förmåga.

Villkorlig frigivning

Allmänna råd till 26 kap. 11 § brottsbalken

Frågan om ett övervakningsbehov finns bör bedömas utifrån såväl den frigivnes behov av hjälp och stöd som behovet av kontroll.

Den risk- och behovsbedömning som gjorts i samband med verkställighetsplaneringen i anstalt bör ligga till grund för att bedöma om den dömd behöver övervakning.

Övervakning

Verkställighetsplanering

11 § Med verkställighetsplan avses en plan för övervakning enligt 5 kap. 3 § förordningen (1998:642) om verkställighet av frivårdspåföljder.

12 § En verkställighetsplan ska upprättas för varje dömd som står under övervakning i syfte att utforma verkställigheten på ett ändamålsenligt sätt. Den ska vara individuellt utformad efter omständigheterna i det enskilda fallet. Den dömd ska få en kopia av verkställighetsplanen.

Allmänna råd

Med att verkställigheten utformas på ett ändamålsenligt sätt avses såväl att åtgärder vidtas för att minska risken för återfall i brott som att meddelade föreskrifter genomförs, att den nödvändiga kontrollnivån upprätthålls och att åtgärder i övrigt vidtas som kan underlätta den dömdes anpassning i samhället.

13 § Verkställighetsplanen ska för varje dömd vara baserad på en riskbedömning och en behovsbedömning. En förnyad risk- eller behovsbedömning ska göras när det finns anledning till det.

Allmänna råd

Vid riskbedömningen bör identifieras vilka risker som finns utifrån en kartläggning av de faktorer som har starkast samband med risken för återfall i brott eller misskötsamhet. Identifierad risk bör anges i termer av låg, medel eller hög risk. Utifrån en samlad bedömning bör identifieras vilka riskhanteringsåtgärder som är nödvändiga.

Vid behovsbedömningen bör identifieras vilka åtgärder som kan underlätta den dömdes anpassning i samhället.

KVFS 2011:5

Skäl att göra en förnyad risk- eller behovsbedömning finns t.ex. när den dömda fullföljt deltagande i brotts- och missbruksrelaterad programverksamhet, efter misskötsamhet eller när åtgärdsbehov tillgodosetts.

14 § Den dömda har rätt att aktivt delta i och medverka vid planering och utformning av verkställighetsplanen.

15 § I verkställighetsplanen ska verkställighetsinnehållet, utifrån de risker och behov som identifierats, preciseras i konkreta åtgärder. De ska vid behov planeras och utformas i samverkan med berörda myndigheter. Förutsättningarna att genomföra planerade åtgärder ska beaktas. Åtgärderna ska vara tidsatta och uppföljningsbara.

16 § Verkställighetsplanen ska upprättas inom en månad från övervakningens början. För villkorligt frigivna ska den plan som upprättats under verkställighet av fängelse följas upp inom samma tid.

Verkställighetsplanen ska följas upp när det finns anledning till det, dock minst inom sex månader från övervakningens början samt inför övervakningens upphörande. Uppföljning ska även ske

- inför överflyttning av övervakningen till annat verksamhetsställe,
- inom fyra veckor efter överflyttning av övervakningen, samt
- inför överflyttning av övervakningen till annat land.

Angivna tider för upprättande och uppföljning gäller inte om det finns särskilda skäl mot det.

Allmänna råd

Syftet med uppföljningen är att säkerställa att planerade åtgärder genomförs. Åtgärdernas karaktär, utformning och tidsplan m.m. är avgörande för med vilken frekvens uppföljningen bör ske. Särskilda skäl att inte upprätta eller följa upp planen inom angiven tid kan t.ex. vara att det trots upprepade försök inte gått att nå den dömda. Om den dömda inte hör samman kallelser eller inte gått att nå inom en månad bör misskötsamhetsbedömning göras.

17 § Verkställighetsplanen ska ändras när det finns anledning till det.

Allmänna råd

Skäl att ändra planen är t.ex. att åtgärder genomförts och det finns behov av ytterligare åtgärder; att en förnyad risk- eller behovsbedömning föranleder ändrade eller nya åtgärder eller att planerade åtgärder avbrutits eller inte kommit till stånd.

Prov för drogkontroll

18 § Med droger avses alkohol, andra beroendeframkallande medel, sådana medel som avses i 1 § lagen (1991:1969) om förbud mot vissa dopningsmedel samt sådana varor som omfattas av lagen (1999:42) om förbud mot vissa hälsofarliga varor.

Med prov för drogkontroll avses blod-, urin-, utandnings-, saliv-, svett- eller hårprov för kontroll av att en intagen inte är påverkad av droger.

Allmänna råd

Med andra beroendeframkallande medel avses narkotika eller därmed jämställda preparat, t.ex. lösningsmedel. Vad som är narkotika framgår av 8 § narkotikastrafflagen (1968:64), förteckningen i förordningen (1992:1554) om kontroll av narkotika samt av Läkemedelsverkets föreskrifter om förteckningar över narkotika.

19 § Vad som anges i 20-22 §§ gäller när skyldighet att lämna ett visst prov för drogkontroll följer av en särskilt meddelad föreskrift om vård eller behandling för den som är villkorligt frigiven eller avtjänar skyddstillsyn.

20 § Blodprov får endast tas av sjukvårdspersonal.

21 § En dömd som är kvinna får inte lämna urinprov i närvaro av någon av motsatt kön som inte är läkare eller legitimerad sjuksköterska.

Allmänna råd

Om en man inte vill lämna urinprov i närvaro av någon av motsatt kön, som inte är läkare eller legitimerad sjuksköterska, bör han istället få lämna provet i närvaro av någon av samma kön om det lämpligen kan ske.

22 § Om en preliminär analys av ett prov för drogkontroll genom saliv- eller svettprov visar positivt resultat ska den dömd föreläggas att lämna ett nytt prov för slutlig analys.

Allmänna råd

Det nya provet bör vara ett urinprov om inte annat anges i den särskilt meddelade föreskriften.

Yttrande i brottmål

Allmänna råd till 5 kap. 9 § förordningen (1998:642) om verkställighet av frivårdspåföljder

Yttrandet bör koncentreras till den aktuella situationen och utfallet av övervakningen, utifrån dokumentationen i verkställighetsplanen, samt ett ställningstagande till om det finns förutsättningar för fortsatt övervakning. Uppgifter bör inhämtas från övervakaren samt myndighetspersoner, vårdgivare m.fl. som har pågående kontakt med den dömd. När förutsättningarna för fortsatt övervakning övervägs bör särskilt beaktas möjligheterna att lämna förslag om särskild föreskrift som tydliggör innehållet i övervakningen. Den dömd ska om möjligt informeras om det tänkta innehållet i Kriminalvårdens yttrande och ges tillfälle att uttrycka sin mening om det före den slutliga utformningen. Information om yttrandet kan underlättas om den dömd är oanträffbar eller om det på grund av andra omständigheter inte går att lämna informationen.

Övriga bestämmelser

23 § En dömd får beviljas bidrag av allmänna medel för kostnader som har direkt samband med avtjänandet av straffet, om det är skäligt med hänsyn till den dömdes ekonomiska förhållanden och till att verkställigheten ska kunna genomföras på ett ändamålsenligt sätt.

**KVFS
2011:5**

Bidrag för resor ska beräknas med utgångspunkt i 14 § andra och tredje meningarna förordningen (1974:286) om beräkning av strafftid m.m.

Allmänna råd

Bidrag kan utgå för t.ex. skyddskläder vid samhällstjänst, kostnad för resa till samhällstjänstplats och deltagande i programverksamhet

24 § Chefen för Kriminalvården kan besluta om undantag från dessa föreskrifter.

Dessa föreskrifter och allmänna råd träder i kraft den 1 april 2011.

Genom författningen upphävs

1. Kriminalvårdens föreskrifter och allmänna råd om kontraktsvård (KVFS 2006:18),
2. Kriminalvårdens föreskrifter och allmänna råd om samhällstjänst (KVFS 2006:21),
3. Kriminalvårdens föreskrifter om ändring i Kriminalvårdens föreskrifter och allmänna råd (KVFS 2006:18) om kontraktsvård (KVFS 2008:8) samt
4. Kriminalvårdens föreskrifter och allmänna råd om frivårdens arbete med dömda under övervakning m.m. (KVFS 2008:19)

LARS NYLÉN

Ulf Jonson